

1. ZA ODGOVORNU, UČINKOVITU I TRANSPARENTNU GRADSKU UPRAVU

Gradska uprava je postavljena kako bi služila građanima, a ne obrnuto.

Transparentnost institucija javne vlasti je jedan od preduvjeta uspješnog suzbijanja korupcije, kao i podizanja povjerenja građana u rad tih institucija, dok je pružanje informacija od javnog interesa prvi korak u ostvarenju transparentnosti. Dobivanjem većine u vijeću mi ćemo uvesti slijedeće promjene.

- Postaviti oglasne ploče na postojećim lokacijama za reklamni dio na kojima bi se objavljivale obavijesti o svim trenutnim aktivnostima Grada Labina te dnevni red svakoga vijeća;
- Građanima odobriti uvid u radne materijale, prijedloge odluka (prije sjednica gradskog Vijeća);
- Detaljan prikaz na internetu prihodovne i rashodovne strane proračuna, sa posebnom pažnjom da rashodovna bude u cijelosti rasčlanjena na svaki pojedini trošak (do putnih naloga i dnevnica);
- Jednostavniji sustav praćenja internet stranice tj. pojednostaviti pronalaženje informacija i odluka koje zanimaju građane;
- Posebno istaknuti važnije akte i uvest one koji nedostaju: statut, poslovnik, proračun, prostorno planiranje, prostorni planovi, zaštita okoliša, broj zaposlenika, plaće gradske uprave;
- Omogućiti uvid u zapisnike sa sjednica ureda gradonačelnika, zapisnike sa koordinacija, kolegija i sastanaka službenika grada;
- Posebno istaknuti aktualne projekte na internet stranici: budući projekti, projekti u tijeku i realizirani projekti (iznosi investicija sa detaljnim troškovnicima, izvori financiranja, investitor) .

2. RADNA MJESTA SVIMA, A NE SAMO PODOBNIMA

Jedan od najvećih problema ovog grada je nepotizam, odnosno nepisano pravilo da se u gradskoj administraciji, u vodovodu, komunalnom poduzeću i ostalim gradskim tvrtkama, zatim po školama i vrtićima uglavnom zapošljavaju podobni kadrovi, stranački ljudi ili njihova djeca. Ta pojava značajno otežava odnosno onemogućava zapošljavanje onih koji nisu bliski trenutnoj izvršnoj vlasti.

Zalažemo se za slijedeće:

- da se za sva radna mjesta u Gradu i gradskim poduzećima obavezno objavljuju natječaji u svim lokalnim medijima;
- da se pri gradskom Vijeću osnuje komisija u kojoj će biti predstavnici svih stranaka i listi.

Objavljivanje natječaja u svim lokalnim medijima, koje Grad ionako sufinancira iz svog proračuna, kako bi natječaji bili dostupni svima, a postupak zapošljavanja transparentniji nego dosad. Predlažemo da se pri Gradskom vijeću osnuje komisija u kojoj će biti predstavnici svih stranaka i listi i koja će nadgledati natječaje za radna mjesta u Gradu i gradskim tvrtkama.

Nećemo se miješati u odluke nadležnih tijela u tim tvrtkama koje će ocjenjivati i birati kandidate za neko radno mjesto, jer na to po zakonu nemamo pravo, ali ćemo tražiti obrazloženje za svakog kandidata koji bude izabran, kao i one koji nisu izabrani, i to staviti na uvid javnosti, kako bi građani znali da li se biraju sposobni ili podobni.

3. PODRŽIMO MLADOST I OMOGUĆIMO DOSTOJANSTVENU STAROST

Da bi se riješio možda najveći problem Labina - niska gospodarska aktivnost, a time i mala koncentracija aktivnih, radno sposobnih, zaposlenih radnika, treba donijeti novu dugoročnu razvojnu strategiju grada, posebno razvoja održivog turizma, te u skladu s tim i strategiju obrazovanja.

S obzirom da su lokalni porezni obveznici pokretačka snaga gospodarskog razvoja lokalne zajednice, potrebno je krenuti od "mladosti" kako bi osigurali održiv razvoj prilagođen potrebama građana.

Obrazovanje bi trebalo biti temelj za budućnost i demografsku obnovu, radi čega bi trebalo biti dostupno i cijenom prihvatljivo svima.

A) NAKNADE ZA NOVOROĐENČAD

Razvijena i roditeljima dostupna mreža jaslica i vrtića, stručnjaci tvrde, jedan je od osnovnih preduvjeta za promjenu negativne demografske slike u Hrvatskoj. Uzalud 1.000 eura za novorođenče i delimitirana porodiljna naknada (naknada za "drugih" šest mjeseci), ako roditelji nemaju gdje zbrinuti dijete dok su na poslu.

Prema visini jednokratne novčane naknade povodom rođenja djeteta, navodimo nekoliko primjera temeljem vlastitog "istraživanja", redoslijedom za prvo, drugo i treće dijete (iznosi u kn):

- LABIN: 1.500, 2.000, 2.500
- NEDEŠĆINA: 1.500, 2.000, 3.000
- PIĆAN: 3.000, 5.000, 10.000
- KRŠAN: za svako dijete po 4.000 kn

PRIJEDLOG ZA LABIN: za svako dijete po 5.000 kn

B) PREDŠKOLSKI ODGOJ

- Smanjiti cijenu vrtića

Jedna od mjera za boljitak demografske slike je olakšati roditeljima i po pitanju cijene vrtića, na način da Grad subvencionira razliku između cijena gradskih i privatnih vrtića. Slijedom navedenog, predložili bi smanjenje iznosa koji roditelji plaćaju za desetosatni boravak u vrtiću.

PRIJEDLOG ZA LABIN: S dosadašnjih 690 kn (38% cijene) predlažemo smanjenje na 600 kn (33% cijene).

Puna cijena iznosi 1.815,47 kn.

- Korekcija plaća odgajateljica

S obzirom da je predškolski odgoj jedan od preduvjeta pozitivne demografske promjene, osvrnuli bi se i na plaće naših odgajateljica koje imaju u pravilu niže plaće od nekih istarskih gradova i do 1.000. kn. Temeljem saznanja, plaće (neto) za nekih 10-ak godina radnog staža iznose: Labin – 4.500 kn, Pula – 5.500 kn, Medulin – 6.000 kn, Buzet – 5.500 kn.

Odgajateljima se plaće ne isplaćuju iz državnog proračuna već iz lokalnih "blagajni", te predlažemo da se svedu na isti koeficijent kao i plaće gradskih službenika (uzevši u obzir i stupanj obrazovanja, radni staž s posebnim osvrtom na plaće odgajatelja u gradovima koji po većini pokazatelja prednjače u predškolskom odgoju). Smatramo da njihova uloga odgajatelja zaslužuje veću pažnju što se tiče demografske obnove i odgoja "malih ljudi" zbog čega se mora tako i vrednovati.

PRIJEDLOG ZA LABIN: Plaće odgajatelja svesti na isti koeficijent kao i plaće gradskih službenika (uzevši u obzir stupanj obrazovanja, radni staž).

C) ŠKOLSKI ODGOJ I STIPENDIJE

Ulaganja u školstvo temeljiti i na način da se roditeljima olakša financirati školovanje svoje djece. Neki od naših prijedloga kojima bi utjecali i na rasterećivanje budžeta roditelja:

- Sufinanciranje nabave školskih knjiga i školskog pribora (OŠ)
  - besplatne knjige za razrede od 1-og do 4-og (osnovna škola)
  - za sve rezrede osnovne škole omogućiti sufinanciranje (jedan dio plaća Grad, jedan dio roditelji)
- Zajednička javna nabava knjiga (srednja škola)

Upoznati smo sa problemom s kojim se susreću naši učenici koji kod različitih učitelja/profesora imaju različitu literaturu za isti predmet, radi čega je ne mogu "prosljeđivat" prijateljima kako bi uštedjeli na nabavci knjiga. Ovime upućujemo prijedlog školama koje bi se trebali sastati i sa predstavnicima učitelja/profesora usuglasiti oko navedenog.
- Stipendije svima
  - za sve studente i sve učenike (srednjoškolci) koji se školuju izvan Labina
  - povećati iznose stipendija koji se nisu "korigirali" unazad nekoliko godina

D) UMIROVLJENICI

Naš prijedlog je da se u Gradu Labinu božićni bonovi i uskrsnice dodjeljuju SVIM UMIROVLJENICIMA bez obzira koliku mirovinu primaju. Sadašnji model je nepravedan i diskriminirajući.

Socijalno ugrožene obitelji i domaćice od 55-e godine – trebali bi i oni dobivati i božićnicu i uskrsnicu. Do sada su dobivali bon od 200 kn koji mogu potrošiti isključivo u odabranim trgovačkim centrima. Mišljenja smo da bi bilo pravednije dati novac (s obzirom na zdravstveno stanje i njihove potrebe, primjerice ljekovi).

4. SOCIJALNA SKRB I ZDRAVSTVO

Smatramo da dio novca koji u proračun Grada Labina uplatite Vi građani, mora kroz zadovoljenje javnih potreba i biti vraćen upravo Vama.

Neophodna je integracija starih, nemoćnih i ostalih potrebitih u život lokalne zajednice radi osiguravanja njihova dostojanstva. Naš cilj je unapređivanje socijalnih usluga starim, nemoćnim i siromašnim osobama u svrhu smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti.

Prvi korak ka tome je utvrditi socijalni status ljudi, utvrditi kriterije i kategorizaciju prema potrebama naših građana, a sve u dogovoru sa postojećim centrima i udrugama.

Slijedom navedenog, za CILJ nam je ostvariti:

- **Potpore u vezi s odgojem i obrazovanjem s ciljem stvaranja jednakih mogućnosti obrazovanja za svu djecu**
- **Potpore starijim osobama i potrebitima s niskim primanjima i to naročito kroz subvencioniranje: troškova stanovanja, režija, ogrijeva, pomoći u kući, usluga Centar+65, smještaja u budućem Domu za starije osobe**
- **Pravo na besplatni dnevni topli obrok (pučka kuhinja)**

Kuhinja na Domu zdravlja nije iskorištena ni 10% ! Trenutno radi samo za potrebe stacionara koji je u pravilu ne koristi u značajnom obimu. Dom zdravlja je u vlasništvu Istarske Županije zbog čega treba sa IŽ postići dogovor da ta kuhinja proradi u svrhu "pučke kuhinje". Time iskorištavamo postojeće resurse i omogućujemo dostojanstvo korisnicima zbog lokacije objekta / kuhinje. Nesmijemo okretati glavu prema činjenici da u našem gradu postoje građani koji si financijski zaista nemogu osigurati topli obrok!

- **Financijska potpora potrebitima za smještaj u ustanove posebne zdravstvene skrbi**

- **Hospicij - U sklopu labinskog Doma Zdravlja, pored postojećeg stacionara i njegovih sadržaja, osnovati hospicij i palijativnu skrb. Isti smjestiti unutar slobodnih prostora Doma Zdravlja. Za uređenje i opremanje istog, pored ostalih izvora zatražiti i sredstva iz fondova EU.**

To je ustanova palijativne zdravstvene skrbi, cjelovite skrbi za one čija bolest više ne reagira na postupke liječenja.

Stacionar kojega koriste stanovnici Labina pruža mogućnost privatnog smještaja sa 13 kreveta, a ostalih 12 kreveta ima ugovoreno sa HZZO-om. S obzirom da više od 50% bolesti čine terminalna stanja i kronične bolesti, potrebno je naći rješenje u financiranju palijativne skrbi čime se nameće potreba hospicija. Dosta gradova u okolini ima hospicij za koji dobivaju potpore od države (Pula, Pazin, Rijeka,...)

- **Pomaganje neprofitnim udrugama koje su volonterski angažirane na pomoći potrebitim građanima Labina** kroz povećane financijske dotacije, radi kvalitetnijeg pružanja usluga starijima i bolesnima, pogotovo onima koji nemaju obitelji da o njima skrbi. Samim time bi se pomoglo članovima obitelji koji zbog poslovnih obveza nemaju mogućnost cjelodnevnog uzdržavanja.
- **Veća briga o osobama s invaliditetom**

Temeljem istraživanja, došli smo do saznanja da je na području labinštine registrirano više od 400 osoba s invaliditetom. Među njima ima oko 80% ljudi koji bi trebali socijalne usluge. Ukazujemo na problem potrebe veće povezanosti sa ostalim udrugama.

5. POS STANOVI I IZGRADNJA DOMA ZA STARIJE OSOBE

A) POS STANOVI

Nakon što je u siječnju 2015. godine Vlada izmjenama Zakona o POS-u omogućila da se stanovi iz Programa poticane stanogradnje daju i u najam, cijenom puno povoljniji od najma na komercijalnom tržištu, i uz mogućnost kasnijeg otkupa tog stana, uvjerenja smo da bi to utjecalo na poboljšanje kvalitete života stanovnika lokalne zajednice.

U svakoj zgradi koja se ubuduće bude gradila kroz POS, dio stanova se neće prodavati, već će biti namijenjen najmu, budući da je i Hrvatska kao članica EU-a obavezna bila osmisliti, i provoditi neki oblik društvenog najma stanova.

Činjenica je što je danas potpuno normalno da se, želimo li si osigurati krov nad glavom, više-manje svi koji nemamo sreće da naslijedimo stan, moramo zaduživati na 30-ak godina kod banaka. Dakle, da bismo si priuštili nešto tako osnovno kao što je stan, moramo na nekoliko desetljeća ulaziti u kreditno ropstvo.

Zbog svega navedenog, založit ćemo se za plansku gradsku gradnju stanova za sve stambeno nezbrinute (za mlade, siromašne, obitelji s premalim stanovima, ljude koji žive u podstanarstvu itd.), a u kojima bi oni mogli živjeti uz simboličnu stanarinu. Smatramo da svatko ima pravo nad krov nad glavom i da to društvo mora svakom osigurati, umjesto da za to moramo stupati u kreditno ropstvo.

B) DOM ZA STARIJE OSOBE

Jedna od temeljnih zadaće svake vlasti u Labinu je da vodi računa o svim socijalnim i dobnim strukturama svojih žitelja. Iz navedenog proizlazi najveći "propust" ophođenja prema osobama treće životne dobi a taj je nepostojanje doma za starije osobe o kojemu se priča već nekoliko godina. Jedini

“alibi” neizvršenja tih planova je sudski spor koji se vodi u vezi zemljišta na kojemu je trebao biti izgrađen. Vremena više nema, potrebe građana su sve veće (s obzirom na populaciju te životne dobi). Zahtjevat ćemo da se izdvoji neki drugi gradski prostor kako bi se napokon krenulo u realizaciju navedenog (za primjer prostora navodimo RIŠ).

Gradovi i općine u Hrvatskoj za gradnju dječjih vrtića i domova za starije i nemoćne osobe mogu povući 100 % novca iz europskih fondova. Tako bi i opremanje budućeg doma namjeravali u potpunosti financirati nepovratnim sredstvima iz fondova EU.

Dom za starije i nemoćne osobe trebao bi biti prije svega namijenjen građanima lokalne zajednice, pa bi prema tome trebale biti prilagođene i cijene usluga, jer će dom kao samostalna ustanova sa svojim zaposlenicima morati pozitivno poslovati. Cijena smještaja u mnogim javnim domovima u Hrvatskoj kreće se od 3.900,00 do 4.500,00 kuna mjesečno po korisniku, što je u usporedbi s našim mirovinama još uvijek puno. Boljim definiranjem socijalnog statusa građana olakšao bi se pristup tom problemu kao i njegovom rješavanju u smislu sufinanciranja.

S obzirom da je "priča" o domu umirovljenika u Labinu stara nekoliko godina, uvjerenja smo da se mora pod hitno krenuti u realizaciju istoga. Naša je intencija da dom koji sufinancira Grad bude smještaj za one ljude koji ne mogu sami platiti dom, a ne za one koji imaju imovinu i dobru mirovinu. Po tom bi se pitanju morao napraviti jedan pravedan sustav i jasan cilj da osiguramo bolje uvjete i kvalitetniju skrb za starije i nemoćne osobe u Labinu.

6. GOSPODARSTVO

Malo i srednje poduzetništvo jedan je od važnijih pokretača ukupnoga gospodarskog razvoja i ono potiče privatno vlasništvo i poduzetničke sposobnosti, generira zapošljavanje i značajno pridonosi povećanju proizvodnje i ostalih gospodarskih aktivnosti.

Problemi s kojima se mali i srednji poduzetnici svakodnevno susreću su administrativne prepreke, nelikvidnost, otežan pristup financijama, netransparentnost javne nabave, skupa državna uprava, negativna percepcija poduzetnika i previsoki porezni nameti.

S obzirom da je malo i srednje poduzetništvo ključ izgradnje konkurentnog gospodarstva, omogućit ćemo realizaciju slijedećeg:

- **Otvoreno sveučilište staviti u funkciju razvoja poduzetništva i gospodarstva radi izobrazbe potrebitih kadrova**
- **Unaprijediti suradnju poduzetnika sa srednjom školom**

Potrebna je suradnja obrazovanja/znanosti i gospodarstva u jačanju konkurentnosti, jer za stvaranje kvalitetnog gospodarskog razvoja putem poduzetništva kao ključne kompetencije konkurentnog gospodarstva, nužno je stvoriti sinergiju poduzetništva i obrazovanja za poduzetništvo i potrebna je njihova implementacija u razvoj malog i srednjeg poduzetništva.

- **Stvaranje uvjeta za zapošljavanje domaćih proizvodnih resursa u poduzetničkoj zoni Vinež**
- **Stvaranje uvjeta za kvalitetnije kreditne linije za male i srednje poduzetnike uz subvencioniranje kamata**

Sve javne natječaje objavljivati u svim lokalnim medijima kako bi svim lokalnim poduzetnicima pružili informaciju i mogućnost apliciranja.

Na razini grada omogućili bi povoljne kreditne linije gdje bi sufinancirali dio kamate za namjenske kredite ulaganja u obrtništvo i malo poduzetništvo te sanaciju poslovanja, uz posebnu podršku mladima koji pokreću vlastiti posao. Sve sa ciljem smanjenja nezaposlenosti i poticanje poduzetništva.

7. NAJKVALITETNIJA VODA DOMAĆINSTVIMA, A LOŠIJA VODA INDUSTRIJI

Veliku pažnju posvećivat ćemo vodi i kvaliteti vode koju pijemo. Neshvatljivo je da je Labin sa Labinštinom okružen najvećim i najkvalitetnijim izvorima vode u Istri, a da nam voda iz izvora Kožljak i Plomin 6 mjeseci godišnje odlazi u podzemlje i u more. (zbog NE ulaganja u te izvore).

U isto vrijeme voda iz najkvalitetnijeg većeg izvora pitke vode - Bubić jame, odlazi u pogone termoelektrana Plomin kao tehnološka voda. To je stravičan apsurd koji je posljedica nerada lokalnih čelnika. Neshvatljivo je njihovo ponašanje, novaca je bilo ali ga je gradska vlast radije trošila na skupo ušminkavanje grada, pa sada imamo velebne kružne tokove, a zalijevamo ih sa najskupljom vodom u Istarskoj županiji. Nije bilo vizije po pitanju vodoopskrbe Labinštine a mi to želimo ispraviti na način:

- a) Izrada strategije vodoopskrbe (koje sada nema) sa jednim osnovnim ciljem a taj je: najkvalitetniji izvori dati će se na upotrebu građanstvu Labinštine a lošiji izvori na upotrebu industriji i potrebi za zalijevanje zelenih površina.

Strategija vodoopskrbe Labinštine temeljiti će se najkvalitetnijim izvorima koje posjedujemo a to su izvori: Kožljak, Plomin, Bubić jama – najbolji veliki izvor pitke vode (100l/s), Mutvica.

- b) Izvori Fonte Gaia i Kokoti potrebno je pod hitno zaštititi na način da se sanira Krapanski kanal koji propuštanjem fekalija i fekalnim vodama iz Labina, Krapna, Kapelice, Vineža i Raše ugrožava sirovu vodu tih izvorišta. Vodu iz izvora Sveti Anton (koja je najlošija od svih spomenutih izvora) treba kao „sirovinu“ ponuditi Puli tj. Istri.
- c) Jedan od projekata koji namjeravamo realizirati je naš projekt „Javne špine sa izvorskom vodom iz izvora Kožljak,“. Realizacijom tog projekta omogućili bi Labinštini da se pije najkvalitetnija voda koja bi ujedno bila i daleko jeftinija i bolja voda nego ona koju smo u prošlosti često puta morali piti (vodu iz plastičnih boca iz trgovina).

CILJ nam je realizacija navedenih „projekata“ koje je moguće brzo ostvariti putem EU fondova. Do sada se EU fondovi nisu koristili za projekte vodoopskrbe na taj način što je još jedan veliki minus za sadašnju garnituru nosioca vodoopskrbe Labinštine.

8. GOSPODARENJE PROSTOROM

A) RACIONALNO I SMISLENO KORIŠTENJE PROSTORA

Veliku važnost treba pridati ulozi urbanizacije i prostornog planiranja u turističkom razvoju kojemu Labin ne samo da teži nego se jedino na turizam i oslanja. Upravo zbog toga treba biti oprezan jer turistička destinacija zbog nesređene infrastrukture gubi na svojoj atraktivnosti i autohtonosti.

Prilikom izrade prostornih planova prioritetno koristiti gradsko i državno zemljište.

Prvenstvenu i ključnu ulogu u suzbijanju negativnih utjecaja, kao i na povećanje pozitivnih učinaka turizma u lokalnoj zajednici ima lokalna samouprava, koja bi trebala u koordinaciji sa ostalim sudionicima javnog i privatnog sektora, te građana lokalne zajednice odrediti pravac željenog razvoja.

Sve veća potražnja turista za „prirodom“ i rekreacijom predstavlja veliki problem koji se manifestira u obliku preopterećenosti prostora. Rizik moguće saturacije i devastacije prostora biti će manji što je

veća spoznaja o mogućim i dopustivim granicama razvoja. Planiranje razvoja je nužno radi postizanja ODRŽIVOG RAZVOJA na lokalnoj razini, zbog čega ćemo se mi u planiranju držati sljedećih načela:

- razvoj temeljiti na općim razvojnim ciljevima i prioritetima koje određuje lokalno stanovništvo (kao prvi korak građanima ćemo na javnu raspravu davati **PRIJEDLOG PROJEKTOG ZADATKA**, koji će nakon toga korigiran sa prijedlozima građana biti dostavljen planerima za izradu prijedloga prostornog/urbanističkog/detaljnog plana. Tako izrađen prijedlog plana, na temelju korigiranog projektnog zadatka, ići će ponovno na javnu raspravu. Do sada je gradonačelnik, bez konzultacija sa građanima davao projektni zadatak planerima, pa je nakon toga takav plan bilo teško, gotovo nemoguće promijeniti;
- Za daljnji razvoj turizma obavezno i hitno izvršiti PROCJENU PRIHVATNIH KAPACITETA LOKACIJE. Plan daljnjeg razvoja potrebno je uskladiti s planovima razvoja drugih, neturističkih djelatnosti;
- treba uvažavati fizički i estetski izgled / identitet lokacije time što se neće graditi neprimjereni objekti, s obzirom na njezine fizičke, socijalne i ekonomske mogućnosti.

Sam pojam nosivosti kapaciteta je nastao sa svrhom da se utvrde dopustive granice razvoja. Jedna od definicija nosivosti kapaciteta: "...ona razina prisutnosti turista koja stvara pozitivne utjecaje na domicilno stanovništvo, okolinu, gospodarstvo i turiste a održiva je u budućnosti". Dakle, prekorači li se granica nosivosti kapaciteta, povećat će se negativni, a smanjiti pozitivni utjecaji turizma u destinaciji.

B) "SLUČAJ" PRITLOG – primjer NEodrživog razvoja

Potrebno je naglasiti da ovaj prostor sadrži zaštićeno područje, tj. nosi kategorizaciju ZAŠTIĆENI KRAJOBRAZ radi čega mu se sa pažnjom treba i pristupati. Zaštićeni dio prirode obuhvaća krajobraz područja između Labina, Rapca i uvale Pritlog. Ukupan udio zaštićene prirodne baštine iznosi 36,85% od ukupne površine Grada. Vegetacija je ovoga područja vrlo značajna - to je jedna od rijetkih kvalitetnih šuma hrasta crnike, a proglašena je zaštićenim krajobrazom.

Ukoliko se želi uništiti posljednja "zelena oaza" u koju dolaze i turisti iz Rapca upravo radi netaknute prirode kao i radi kapaciteta plaža koji očito nije zadovoljavajući u Rapcu, onda se ovim "slučajem" očito radi o privatnom interesu na štetu domaćih ljudi. Naši ljudi su prevareni, što govori činjenica da je gradonačelnik stupio u kontakte sa investitorima (2009.g.) tj. nekoliko godina prije donošenja odluke o izmjenama prostornih planova (2012.g.), a sve na inicijativu investitora. Da je izmjena prostornih planova već bila uključena u razvojnu strategiju Grada Labina, tada nebi bila očita činjenica o prevari vlastitih stanovnika. Ovako se mještanima Pritloga godinama unazad (prije kontakata sa investitorima) govorilo da se na tom području nikada neće moći graditi jer se radi o zaštićenom prostoru. Međutim, igra krupnog kapitala odigrala je svoju ulogu. Igra krupnog kapitala je omogućila da već danas neki od novih vlasnika preprodaju u Pritlogu kupljeni teren za deseterostruku cijenu od kupljenog.

Ovo što se dešava s Pritlogom je čisti pokazatelj da Grad Labin nema svoju strategiju razvoja, već se ona bazira na "pozivima" stranih investitora i samo njima je isplativa. Vladajući su se u ovoj namjeri bavili "važnijim problemima" nego što je zaštita vlastitog okružja. To su planovi i programi; kako zelene površine pretvoriti u građevinska područja i to rasprodati i netko na tome zaraditi.

S obzirom da Grad Labin nije pristupio izradi jedne od temeljnih tehnika u planiranju i upravljanju održivim razvojem (procjena prihvatnih kapaciteta), smatramo da cijeli ovaj "slučaj" Pritlog treba dovesti na početak. Vratiti mu "zeleni pojas" (zabraniti građevinsko područje) dok se ne obave potrebne analize, sve radi održivog razvoja i interesa stanovnika lokalne zajednice.

Druga bitna analiza je studija strateške procjene utjecaja na okoliš koja također nije rađena. Nedopustivo je da je za odluku o potrebi njezine provedbe traženo "mišljenje" samo jedne institucije, ponajviše zbog činjenice što se radi o strateški bitnom prostoru i prostoru koje ima kategorizaciju "zaštićeni krajobraz".

Naša je dužnost očuvati okoliš ne samo zbog sebe, već za buduće generacije. Biti ćemo a priori protiv svih važnih odluka sve dok postoji i najmanja sumnja u nepristranost i objektivnost stručnih studija na kojima se one temelje. Stoga se niti jednoj vlasti ne smije dopustiti da egzistencijalno važne odluke donosi bez pratećih stručnih ekonomskih analiza uzimajući u obzir i način života građana lokalne zajednice.

I na kraju ali ne manje važno, tko bi to radio u tim objektima "slučaja Prtlog", kada ni za potrebe hotela u Rapcu nema dovoljno radnika?! Zar ćemo uništiti najljepši kutak naše obale da bi strani vlasnici zbog profita, koji će iznositi iz naše zemlje, tamo zapošljavali strane radnike, koji neće niti govoriti naš jezik.

Za koga dosadašnja vlast to uništava naš zeleni pojas?!

Blagodati koje proizlaze iz razvoja turizma nužno moraju biti usmjerene ponajprije na zadovoljenje interesa LOKALNOG STANOVNIŠTVA turističke destinacije.

9. TURIZAM I KULTURA

Sve su dosadašnje gradske vlasti godinama sustavno zapostavljale turistički razvoj Labina. Naime, turizam se ne bi smio odvijati samo u Rapcu (ili po njima betonizacijom Prtloga), jer time turisti imaju nepotpun doživljaj destinacije, a i manje mogućnosti da troše novce. To znači i manje prihode u gradsku blagajnu i manje novaca za ulaganje u npr. infrastrukturu.

Da bi se to promijenilo predlažemo:

- Da se tijekom sezone bolje istakne povijesno i kulturno središte Labinštine te da se bolje poveže Labin i Rabac, na način kako u svijetu već odavno rade, a to je da se osigura besplatan autobus, ne samo za turiste već i građane, na relaciji Rabac-Stari grad-Podlabin- Dubrova, odnosno MKS. Od toga ćemo svi imati koristi: turisti će biti zadovoljniji jer mogu više vidjeti i doživjeti, ne moraju voziti automobile i mučiti se oko parkinga, a mogu i slobodnije konzumirati hranu i piće bez straha zbog vožnje; njihovom potrošnjom oživjet će trgovine, muzej, galerije, ugostiteljski objekti i ostale usluge u gradu, otvorit će se nova radna mjesta, Mediteranski kiparski simpozij će konačno dobiti posjetitelje i prihode, Grad će imati veće porezne prihode, žitelji Labina će lakše i besplatno doći do Rapca, svugdje će biti manje problema s parkingom, destinacija Labin/Rabac će postići veću kategoriju, što donosi koristi i Rapcu i Labinu.
- Da se javnom rasvjetom poveže Labin i Rabac sa ciljem da se stvori jači dojam da je to jedan grad.
- Da se osvijetle gradske zidine i to naročito i one koje se vide iz Rapca radi isticanja njegove posebnosti i položaja.

- Da se do kraja istraži mogućnost "Projekta žičare Rabac-Labin". Definirati tehničku mogućnost, cijenu koštanja, troškove rada i održavanja, mogućnosti financiranja.

a) **Obnova i revitalizacija rudarske baštine**

Provedba usvojene kulturne strategije Grada Labina koja je trenutno samo mrtvo slovo na papiru, a prvenstveno odgovorniji i transparentniji odnos lokalnih vlasti prema vrijednoj rudarskoj baštini u samom centru Labina (tzv. Pjagal) kao značajnom, lokalnom razvojnom resursu, koji kao i svi ostali gradski resursi nije u vlasništvu gradske uprave nego je vlasništvo svih građana Labina.

Iako je još od 1993.g. dio bivše rudničke infrastrukture zaštićen kao spomenik kulture, ne samo da do dan danas nije ništa poduzeto na njegovoj zaštiti i sanaciji, nego je zatvaranje okna betonskom pločom izazvalo truljenje dijelova šohta ispod zemlje te je čitav lokalitet devastiran bespravnom dogradnjom koju sve dosadašnje lokalne vlasti nisu ni spriječile ni poduzele nikakve mjere da se bespravno izgrađeni objekti uklone. Naprotiv, svojim nečinjenjem lokalna vlast je pomogla da se isti legaliziraju da bi ih u zadnje vrijeme počela i otkupljivati.

Projekt **Održavanje rudarske baštine** Krapan-Labin- Plomin sa spojem na hodnik Rabac sa mogućnošću prijevoza turista rudarskim hodnicima Krapan-Rabac (rudarski vagoneti na elektro- baterijski pogon) te liftom-okno Labin – hodnik Krapan.

2. **Obnova Labinskog šohta sa izradom projekta turističkog lifta do vel. prostora šohta (kota + 50) i makete kopije drvenog šohta sa pripadajućom „rampom“ ulaza (napomena : prvi šoht na krvovoj placi je bio originalni drveni šoht).**
3. **Obnova Labinskog šohta sa izradom „ turističkog“ lifta do VIII horizonta (kota + 50).**
4. **Dovršetak spomenika Rudaru prema originalnoj zamisli autora.**

b) **Javni natječaj za organizaciju gradskih manifestacija**

Prekinuti dosadašnju praksu da Grad Labin sam sebi dodjeljuje sredstva za provedbu manifestacija pod pokroviteljstvom Grada Labina (npr. LAR, Dan Grad Labina, Petrova, i sl.), već bi se iste trebale provoditi putem javnog natječaja.

Grad, koji je upravno tijelo, preuzima ulogu producenta raznih kulturno-zabavnih manifestacija, bez provjere tržišne cijene nekog izvođača ili najma opreme, što ne može i ne smije biti posao lokalne samouprave. Ukoliko se radi o "strateški važnim" manifestacijama od posebnog značaja za grad tim više bi u njihovo osmišljavanje i organizaciju trebalo uključiti što više lokalnih dionika u kulturi, a da o njima odlučuju gradski službenici. To što Grad Labin samostalno organizira kulturno-zabavne manifestacije koje ne mora prijaviti na natječaj te ih stoga ne ocjenjuje Odbor – Povjerenstvo za kulturu Grada Labina ni itko drugi, niti organizator za njihovu provedbu ikome odgovara ni ne podnosi izvještaj, ima negativne posljedice na cijeli sustav u kulturi Grada Labina.

Naime, kad bi svi dionici u kulturi bili ravnopravni onda bi se i Grad Labin morao ravnopravno natjecati s njima, ali minimalno što gradska uprava može i mora učiniti je da se za sve gradske manifestacije, za koje Gradsko Vijeće (a ne gradonačelnik) utvrdi da su strateški projekti od posebnog interesa za grad, godinu dana unaprijed raspiše natječaj za njihovu organizaciju i provedbu. Nakon toga da posebno povjerenstvo izabere najbolju ponudu/ponuđača (najbolji koncept te prijedlog programa i budžeta) prema kriterijima i s administrativnim zahtjevima koji važe i za sve ostale korisnike sredstava iz proračuna javnih potreba u kulturi grada, koji bi po dovršetku programa naručitelju, Gradu Labinu, morao predati opisni i financijski izvještaj o provedenom programu.

c) Zaštita urbanističke cjeline i arhitektonske baštine Podlabina

Urbanistička cjelina Podlabina (Piedalbona) - Pozzo Litorio, odnosno njezin dio javne (mješovite namjene - nekoliko tipova višestambenih kuća građene za potrebe zaposlenika rudnika i pripadajuća javna infrastruktura - tržnica, trgovci, casa di fascio sa lođom, crkva Sv F.Asiškog...) inauguriran 1942. djelo je talijanskog arhitekta Eugenia Montuorija i po svim stilskim i tehničkim značajkama spomenik je moderne arhitekture Talijanskog racionalizma i kao takav prvoklasna kulturna baština. Konzervatorski ured u Puli upravo završava dokumentaciju kojom će ovaj lokalitet uvrstiti u popis Registra kulturnih dobara RH.

Zbog svega toga, te zbog činjenice da je bonitet zgrada ozbiljno ugrožen, ali prvenstveno jer je kvaliteta zgrada pa tako i kvaliteta života njegovih stanovnika dovedena u pitanje, te ponukani trendom energetske obnove i recentnom neprimjerenom obnovom nekoliko višestambenih zgrada u ulici Mate Blažine, koja se zapravo može prozvati svojevrsnom devastacijom kulturnog dobra...

PREDLAŽEMO:

Da se pokrene cjelovita inicijativa za obnovu koji će pokrenuti: formalnu zaštitu ministarstva kulture RH, izradu akcijskog plana obnove koje će podrazumijevati organiziranje i samoorganiziranje stanara, civilno - javno partnerstvo sa Gradom Labinom, ekspertnu analizu i projektnu dokumentaciju te apliciranje na mješovite izvore (strukturne i kulturne EU fondove) koji će uroditi adekvatnim rekonstruktivnim zahvatima koji će biti na ponos grada, stanara i struke kao i svjetske kulturne javnosti.

SILVANO VLAČIĆ – NEZAVISNI VIJEĆNIK